

Bohdašín, Vanovka, Rokole, Bydlo

BOHDAŠÍNSKÉ OBECNÍ NOVINY

www.bohdasin.cz; obec@bohdasin.cz

redakční rada: Jana Petřů, Hana Matějčková,

Josef Černý, Mgr. Lenka Moravcová

stálí spolupracovníci: Ljuba Rychetská, Radka Gottwaldová,
sestry z Rokole

4/2022

Prosinec

Astronomická zima začíná 21. prosince. Zimním slunovratem, kdy je nejdelší noc a nejkratší den. Je obdobím s nejnižšími teplotami.

Někdo zimu nemá rád, ale jsou tací, co jí milují. Hlavně zimní sporty: lyžování, běžky, bruslení nebo třeba sáňkování. Já sama mám ráda, jen když svítí sluníčko a na procházce křupe sníh pod nohama.

Vánoce jsou u nás křesťanské svátky, kdy se slaví narození Ježíše.

Máme různé zvyklosti a tradice: cukroví, vánočka, salát, kapr, dárky a stromeček. Ale v zahraničí to je jinak. Třeba ve Velké Británii se podává místo cukroví dort plný ovoce a alkoholu. Do něho se zapékají různé předměty např. mince. Kdo ji najde, bude mít celý rok štěstí a bohatství. V Německu se na vánoční stromek mezi ozdoby přidává jedna okurka. Kdo ji najde, dostane speciální dárek.

U nás nosí dárky Ježíšek, v USA Santa Claus, ve Švédsku vánoční koza, v Norsku tajemný skřítek Misen, v Japonsku břichatý bůžek Hoteišó a v Itálii mají hodnou čarodějnici Befanu.

Ať je to tak nebo tak všude na světě jsou Vánoce o tom že se sejde celá rodina.

Také Vám všem přeji, ať jste všichni spolu a hlavně hodně zdraví do Nového roku.

Venku je všude bílá peřina,
to už nám zima začíná.
Světýlka na oknech svítí,
každý se snad lépe cítí.

Budou tu zas po roce
krásné a veselé Vánoce.
Co přát si v Novém roce,
skvělé lidi do každé obce.

Snad zdraví, pohodu a klid
a věřit, že určitě nám bude líp....

Napsala: Radka Gottwaldová

A co se u nás událo od poslední?

24. října – veřejné zasedání

27. listopadu – rozsvícení obecního stromu a vánočních dekorací

6. prosince – procházeli obcí Mikuláš, anděl a čert

19. prosince - veřejné zasedání

V Bohdašíně a okolí se stále něco děje. A to je dobře.

Informace z obecního úřadu

Dne 19. 12. 2022 za účasti sedmi zastupitelů a třech občanů obce proběhlo veřejné zasedání obecního zastupitelstva.

Zastupitelstvo vzalo na vědomí hospodaření obce k 30. 11. 2021.

Zastupitelstvo dále vzalo na vědomí příkaz starosty k inventarizaci majetku obce.

Zastupitelstvo schválilo:

- Vyrovnaný rozpočet obce na rok 2023 v celkové výši 4.360.400,-Kč
- Střednědobý výhled rozpočtu na roky 2024 a 2025
- Smlouvu s ÚZSVM o bezúplatném převodu vlastnického práva k majetku a o zřízení věcného práva. (pozemek pod prodejnou)
- Smlouvu o smlouvě budoucí darovací se správou silnic KHK

Zastupitelstvo vyslovilo souhlas s uzavřením pracovně právního vztahu s těmito zastupiteli - paní Matějčkovou ohledně vedení knihovny a kroniky obce
- paní Petruš ohledně redakční činnosti při přípravě BONU

Několik informací ke schválenému rozpočtu.

Na straně příjmů prozatím nebyly zapojeny ušetřené peníze. V případě potřeby budou tyto prostředky zapojeny rozpočtovým opatřením.

K výdajům -

- Vnitřní obchod - prodejna - pronájem, el-energie	25.000,-
- Komunikace – údržba, opravy a investice	500.000,-
- Pitná voda – investice	1.500.000,-
- Vodní nádrže – údržba – drobné opravy	10.000,-
- Základní školy	8.000,-
- Kultura, děti a mládež	95.000,-
- Údržba budov	250.000,-
- Veřejné osvětlení	40.000,-
- Územní plánování – pořízené územního plánu	300.000,-
- Odpady	200.000,-
- Veřejná zeleň	100.000,-
- Požární ochrana	280.000,-
- Zastupitelstvo, místní správa a další	1.052.400,-

Ohledně vodovodu

Na Městský úřad v Náchodě byly doručeny veškeré potřebné doklady a během ledna by měl úřad formou vyhlášky zahájit proces stavebního povolení.

Před vánočními svátky bylo zahájeno výběrové řízení a 23. ledna proběhne elektronické otevírání nabídek. Takže po tomto datu budeme znát cenu, a zároveň rozhodovat zda tuto investici finančně zvládneme.

Přání na závěr.

Chtěl bych Vám všem touto cestou popřát mnoho zdraví, štěstí a spokojenosti v roce 2023. Popřát krásné a šťastné přivítání nového roku a vykročení za svými představami a cíly, které jste si pro sebe sami zadali.

Ještě jednou, hlavně zdraví a spokojenost.

Napsal: Josef Černý

Nasát předvánoční atmosféru u rozsvíceného stromku a poslechu

Letošní první adventní neděle 27. listopadu byla trochu jiná, protože se u permoníka Bohdana rozsvítil nejen stromeček, ale i krásný velký věnec se 4-mi lucernami. Teda rozsvítila se jen jedna, když byla první adventní neděle. 😊 A postupně se každou další neděli rozsvěcely další lucerny.

Velké poděkování patří paní Lídě Kačerové za krásnou myšlenku, panu Pepovi Černému za elektro realizaci a zastupitelům za dokončení výzdoby do finální podoby.

moc šikovných muzikantů bylo příjemné. Už jsme se takto sešli potřetí. Jsme moc rádi, že je účast stále veliká a množství punče a čaje dostačující.... 😊 Tak zase příští rok na viděnou!

6. prosince má svátek Mikuláš a to znamená, že Bohdašínem prošla družina Mikuláše, anděla a čerta. Moc děkuji mládeži za jejich čas a pokračování tradice.

Napsala: Jana Petrů

Advent

Pro křesťany adventem začíná nový liturgický rok. Znamená pro ně radost z narození Ježíše Krista a zároveň těšení se na jeho druhý příchod na konci světa. Odtud také toto období získává svůj název, a sice z latinského slova *adventus*, což znamená příchod.

První stopy církevního adventu pocházejí z Itálie, a sice z 5. století. V následujících staletích se v západní církvi slaví různý počet adventních nedělí, jejich počet se pohybuje od čtyř do šesti. Ustálení na čtyřech se prosadí v 11. století a zhruba v této době je také přijata fialová barva jako oficiální barva adventu. Pravoslavná církev však dodržuje tradici šesti adventních týdnů dodnes. První adventní neděle přijde v rozmezí 27. listopadu až 3. prosince. Čtvrtá adventní neděle může být nejpozději 24. prosince. Advent totiž směřuje k 25. prosinci. Ten den se totiž považuje za den narození Ježíše. Neodmyslitelnou součástí adventu je věnec se čtyřmi svíčkami, každou pro jeden týden. Tento zvyk údajně začne v první polovině 19. století v Hamburku, kde tamní teolog Johann Hinrich Wichern už neví, jak odpovídat dětem ve své církevní škole. Ty na něj neustále dotírají s dotazem, jak dlouho ještě budou muset čekat na Vánoce. V roce 1839 proto vezme kolo ze starého vozíku a umístí na ně 20 malých červených a 4 velké bílé svíčky. Malé pro všední dny a velké pro neděle. Zvyk se postupně rozšíří do světa. Svíce mají své názvy. První je proroků, druhá betlémská, třetí pastýřská a čtvrtá andělská.

Štědrý den

Štědrý den předchází dnu narození Ježíše. Podle církevní terminologie je vigilií, což znamená předvečer svátku. Žádný jiný svátek v roce nemá tak významnou vigilií jako právě den Kristova narození. Z hlediska oslav je Štědrý den důležitější než následující Boží hod. V minulosti platilo, stejně jako dnes, že do Štědrého dne musí být dům perfektně uklizený a čistý. Stěny venkovských světnic se před Vánoce bílily, drhly se podlahy a nábytek. Samozřejmostí byly čistě převlečené peřiny, na stůl se prostřel sváteční ubrus a dalo se slavnostní nádobí. Hlavním bodem výzdoby býval betlém doplněný jedlovými větvemi a světlem. Stromek se začal zdobit až později.

Boží hod vánoční

Je dnem Ježíšova narození. Věřící měli povinnost zbožně rozjímat v kostelích, kde se kromě půlnoční sloužily ještě další dvě mše. Jedna za svítání, které se říkalo jitřní, druhá během dopoledne, té se říkalo slavná. Podle tradice se tento den nesmělo vůbec pracovat, někde se ani nestlaly postele. Dnes se tento den většinou odehrává v rodinném kruhu se slavnostním obědem.

Svátek Svatého Štěpána

Tento den měl velký význam. Byl totiž dnem koledování, obcházení domů s přáním štěstí a zdraví. Dnes je tento den příležitostí k procházkám, návštěvám, prohlídkám betlémů. K obědu bývá husa s knedlíkem a zelím.

1. Svatý Štěpán byl Kristovým současníkem a vynikajícím kazatelem. Nakonec byl odsouzen k smrti a zuřící dav jej ukamenoval. Stalo se to roku 37 v Jeruzalémě. Začal být uctíván v 5. století, když se v Jeruzalémě našel jeho hrob. Bylo mu zasvěceno mnoho kostelů, do nichž se části jeho ostatků ukládaly. Stal se patronem Uher, první uherský král se jmenoval Štěpán a byl svatořečen. Pro Maďary má stejný význam jako pro nás svatý Václav. Štěpán byl pokládán za ochránce koní, a proto se na jeho svátek světil oves, určený pro jarní setbu. Někdy hospodáři házeli na kněze při mši hrst ovsu jako symbolickou připomínku ukamenování. V jižních Čechách chlapci házeli oves na dívky, aby byly hezké a brzo se vdaly. Říkalo se tomu štěpánování a hrsti ovsu chlapci

doprovázeli různými průpovídkami. Cílem bylo, aby se dívky co nejvíc červenaly. Je doloženo mnoho dávných obyčejů, v nichž má házení obilím magicky zajistit plodnost. Zdá se tedy, že křesťanský výklad spojující házení obilí se vzpomínkou na ukamenování Štěpána vznikl až později. Církev se snažila, aby lidé zapomněli na původní magický význam, a tak jim nabídla vlastní nové vysvětlení.

Zpracovala: Hanka Matějčková

Vánoční pozdrav z Rokole

Pokud někdo zavítá do zimní Rokole, zjistí jednu neobvyklou věc. Před Loretou vedle kostela, kde stojí Mariánský sloup, se tyčí pouze jeho dřív. Hlavice sloupu a socha P. Marie tam není. Letos je to 101 let, co byl sloup vytvořen a postaven novoměstským sochařem Josefem Markem na objednávku pro továrníka Ferdinanda Příbyla, který tak chtěl uctít památku své manželky Marie. Bohužel pískovec, ze kterého je vytesán, také podléhá „zubu času“. V létě roku 2020 navštívil Rokoli sochař Petr Váňa, autor Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze. Náš sloup prohlédl a naznal, že by potřeboval zrekonstruovat, aby se zachoval i pro další století. Proto byla koncem října převezena socha i hlavice sloupu do ateliéru pana Váni na Karlík, kde bude ošetřena a opravena a na začátku léta se vrátí v plném lesku na své místo i s novou korunou z dvanácti hvězd, kterou podle všech známek původně měla.

A protože se blíží Vánoce, posíláme jako malý dárek všem vánoční příběh spolu s přáním radostných a pokojných vánočních svátků a požehnaného nového roku! Sestra Václava a ostatní sestry z Rokole

Adventní anděl

Mezi zástupy andělů v nebi byl jeden, kterého ještě Bůh nikdy neposlal s poselstvím na zem mezi lidi. Velmi rád by k nim zaletěl, aby věděl, jak to na zemi vypadá. Opět se přiblížil advent a Bůh mu řekl: „Znám tvou touhu. Jdi na zem mezi lidi, ale do Vánoc musíš být zpátky.“

Anděl radostně rozepjal svá křídla a letěl přímo k zemi. Přišel do jednoho velkoměsta a užasl nad tím množstvím lidí, kteří procházeli ulicemi. Lidé běhali z obchodu do obchodu, zdálo se, že spěchají. Sháněli vánoční dárky. Když se jim anděl podíval do tváře, úplně se zhrozil a byl smutný, protože v nich viděl jen vyčerpání a napětí. Lidé spolu nemluvili, nikdo se neusmíval, nikdo nikoho nezdravil. Bylo mu jich líto. „Musím jim přinést radost“ - pomyslel si. Jemně se dotkl ženy, která nesla plné nákupní tašky, a do duše jí vnukl několik milých myšlenek. Na její tváři se objevil úsměv, který věnovala opodál stojící ženě. Ta užasla a měla radost, že s ní cizí

člověk jedná tak přátelsky. Z tváře jí zmizely vrásky a také ona byla milá vůči svému okolí.

Jako světelná záře se začala všude šířit radost a přátelství.

Když se anděl vrátil do nebe, vyprávěl Bohu všechno, co zažil. Bůh se na něho dobrotivě usmál a řekl: „Správně jsi jednal, velmi dobře! Nic lepšího jsi nemohl udělat. Neexistuje nic důležitějšího a krásnějšího, než připravovat radost druhým a rozdávat lásku. Ode dneška se budeš jmenovat **ADVENTNÍ ANDĚL!**“

Dnes už k lidem adventní anděl nechodí. Měli bychom být sami pro druhé adventními anděli, to znamená připravovat druhým radost a rozdávat lásku. Při tom budou vždy šťastní dva lidé: ten, kdo dává, a ten, kdo přijímá!

Připravila: Sestra Václava

Půjdeme spolu do Betléma?

Betlém patří k vánoční době stejně jako stromeček či adventní věnec. Vznik této tradice, ztvárnění chléva s narozeným dítětem, je datován do roku 1223. 24. prosince toho roku pozval František z Assisi vesničany z italské vesničky Greccio ke skalní jeskyni. V té nechal nachystat scénu, kterou tvořily prosté jesle se slámou a v jejich pozadí stál živý oslík a volec. Mělo se jednat o připomínku biblické události Ježíšova narození. Tímto započala tradice živých betlémů šířená Františkánským řádem.

Úcta ke zpodobnění scény zrození Ježíše je však mnohem starší. V římské bazilice Santa Maria Maggiore se na příkaz papeže Sixta III. od roku 432 nachází kopie betlémské jeskyně, která byla zhotovená z kamenů pocházejících ze Svaté země. Dokonce se zde nachází i pět dřevěných úlomků platanového dřeva, které byly římské kapli darované v roce 644 a snad mají být fragmentem původních betlémských jeslí. Kdo ví. V této bazilice se nachází také mramorový betlém z roku 1289, který je považován za nejstarší sochařské zpracování a byl zhotoven na příkaz františkánského papeže Mikuláše. A tak se šířily dál. Velký vzestup zaznamenaly chrámové betlémy v době barokní a do domácností se začaly dostávat v 17. století.

V českých zemích byl první betlém postaven v roce 1560 v jezuitském kostele v Praze. Jezuitský řád se tak zřejmě zasloužil o šíření této tradice do dalších českých měst. Avšak v roce 1751 vydala Marie Terezie zákaz stavění betlémů a ztvárnění vánočních her v kostelech. Betlémy se tak začaly schovávat mimo chrámové objekty a tím také šířit mezi lid. Josef II. pak o pár let později zákaz své předchůdkyně rozšířil i na domy. I přes tyto historické zákazy se betlémářská tradice šířila po městech i domácnostech. V 19. století nastal rozkvět, začalo se ve velkém šířit lidové betlémářství. Betlémy se tvořili ze dřeva, papíru, vosku, pálené hlíny, těsta, perníku nebo třeba ze slámy.

Patrně nejznámější český betlém je tzv. Proboštův, který je vystaven v Třebechovicích pod Orebem, ten se stal největším lákadlem čs. Expozice na Světové výstavě v Montrealu v roce 1967.

Na jedinečném řezbářském díle pracovali Josef Probošt, Josef Kapucián a Josef Friml celých 40 let. Právem je toto dílo Národní kulturní památkou.

Největším mechanickým betlémem jsou Krýzovy jesličky v Jindřichově Hradci. Obsahují 1398 figurek, z nichž se 133 pohybuje. Tyto jesličky jsou dokonce zapsané v Guinnesově knize rekordů, jako největší dřevěné pohyblivé jesličky na světě.

Poslední střípky již 200leté zajímavé tradice se drží v Třešti. Rozsáhlé betlémy, které patří k rodinnému dědictví můžete navštívit přímo v domácnostech majitelů, kde se betlémy nacházejí. Procházíte uličkami Třeště a starousedlíci vás zvou domů, abyste mohli obdivovat jejich rodinou pýchu.

Výstavy betlémů a jejich stavění ve městech se stalo hezkou tradicí, která se do měst v posledních 30 letech vrátila a je to dobře. Mezi Santy, vánočními skřítky, troly, soby a grinchy je krásné vidět kousek vánočního příběhu. I u nás doma vždy byl betlém a to vyšívaný. Rodinné dědictví, které pomalu hlodal zub času a postupné úpravy, kdy babička musela kvůli každoročním dědečkovým stížnostem palmy vypárat a vyšít smřčky a velblouda předělat na koně. Lněné plátno téměř dva metry široké a půl metru vysoké zdobilo každý rok zeď hned vedle stromečku.

Zpříjemněte si svátky výletem za krásným betlémem, který je v Olešnici. Já mám za cíl navštívit ten nejnámější, Proboštův, v Třebechovicích.

Snad i váš domov ozdobí alespoň malý betlém s jesličkami, hvězdou, andělem. Nezáleží na počtu figurek, ani na jejich zpracování a zdobení, stačí se podívat srdcem a kouzlo Vánoc je tu.

Betlém v životní velikosti, s trhem a zvířaty. Téměř 300 figur, které zabírají celé zámecké zahrady ve městě La Orotava na španělském ostrově Tenerife

Česká verze betlému od Josefa Lady

Moderní pojetí z roku 2016 z dílny Corey a Casey Wrightových

Zpracovala: Mgr. Lenka Moravcová

Vánoční stromeček

Tradice zdobení vánočních stromků se zrodila zřejmě ze starogermánských zvyků – o slunovratu si lidé nosívali do domu větvičky nebo stromky, aby uctili boha Odina. Šlo většinou o stálezelené stromky, jako jsou jedle a cypřiše. Zavěšování pamlsků na ně pak chránilo živé obyvatele domu před mrtvými dušemi, které z lesa v době slunovratu přicházely. Věřilo se, že mrtví sní všechny sladkosti a nasycení nikomu neublíží. K tomuto rituálu patřilo i vánoční "nevstávání od stolu", aby duše nezasedla uvolněné místo. Zvyk byl u germánů velmi zakořeněný, a to i na našem dnešním území, kde lidé uctívali Wotana (slovanské jméno pro Odina).

První zmínka o "novodobě" zdobeném vánočním stromku pochází z Brém, kde byl vystaven roku 1570 v jednom cechovním domě. Stromek byl dle dobových zpráv ověšený sladkostmi, ovocem a papírovými ozdobami. A v českých zemích? Původně to stromeček sice nebyl, staří Slované měli "chvojku" – bohatou větev nebo špičku jedle. Zdobila se ovocem, především jablky, ale také vejci a stuhami červené barvy, později dalšími lidovými ozdobami. V dávných dobách se zavěšovala nad vchodové dveře špičkou dolů, aby se mrtví nasytili už venku a netoužili "jít dovnitř".

Zvyk zdobit stromky a chvojky byl natolik silný, že jej nevykořenil ani příchod křesťanství. To naopak muselo vklínit "stromky" do svého příběhu.

První vánoční stromek v moderním pojetí (tak, jako jej známe dnes) se objevil roku 1812 v Praze. Připravil ho jako překvapení pro své štědrovečerní hosty ředitel Stavovského divadla Johann Carl Liebich. Nápad prý přinesl z rodného Bavorska. O dva roky později, tedy v roce 1814, zkrášlil vánoční stromek i císařský dvůr ve Vídni. Nová móda začala pronikat do bohatších domácností a o pár desítek let později už bylo pořizování vánočních stromků ve městech považováno za samozřejmost.

Na venkov se hezký zvyk propracoval až v druhé polovině 19. století. Zavěšení stromku ke stropu chaloupky mělo nejen výše zmíněnou pohanskou symboliku, ale i ryze praktický důvod: ve světnici bylo málo místa, hodně členů rodiny a stromek postavený na podlaze by jednoduše překážel. Za tradicí vánočních stromů na náměstích našich měst stojí spisovatel a novinář Rudolf Těsnohlídek. V předvečer Vánoc roku 1919 během procházky s přáteli našel opuštěné 17. měsíční děvčátko. Děvčátka se ujala nová rodina a na podporu opuštěných dětí nechal Rudolf Těsnohlídek uspořádat sbírku. Inspirací mu byla Dánská Kodaň, kde bylo zvykem pod vzrostlým stromem přispívat na chudé. Městu Brnu se časem tento nápad zalíbil, a tak se 24. prosince 1924 na náměstí Svobody rozsvítil první vánoční Strom republiky a sbírka na opuštěné děti pokračovala. Za tři roky se v Žabovřeskách otevřel nový domov pro děti. Vánoční strom se za dva roky objevil v Plzni a další rok v Praze. Koncem 20. století nebylo města, kde by vánoční strom nezářil.

Dnes je stromeček neodmyslitelnou součástí nejen měst, obcí, škol, různých institucí a domácností. Ať už je u vás doma stromeček kupovaný, umělý anebo je výsledkem rozumné prořezávky (nejlépe

z vlastního lesa ☺) jeho zdobení a pohled na výsledek, kdy už jsou všechny krabice od ozdob, háčky a nepořádek uklizen, je prostě radost.

Zpracovala: Mgr. Lenka Moravcová

Vlk v Bohdašíně

Letos 7. října jsme s manželkou měli vzácnou příležitost pozorovat v sadu parc. č. 2/1 státem chráněného vlka obecného (*canis lupus*). Pozorovaný vlk byl samec ve špatné kondici, který měl poraněnou levou zadní nohu a kulhal. Pozorovali jsme ho za svítání ze zasklené verandy na vzdálenost 4 až 5 m přibližně 5 minut. Postupoval od čp. 1, kde zvěř z údolí Bohdašínského potoka čas od času přechází silnici a míří dál k nám. Před naší verandou se vlk napil vody, označkoval si strom, a když uslyšel člověka, odběhl k objektu čp. 55, za nímž ho zastavil plot a patrně i přítomnost psa v objektu čp. 53. Po několika minutách se stejnou cestou vrátil k silnici. Výskyt vlka byl rovněž zaznamenán v r. 2022 v Nového Hrádku – snímek z fotopasti je na webu městyse v sekci Myslivecké sdružení Šibeník. Zda jde o jednoho a téhož jedince, není jasné. Vlk je živočichem požívajícím zvláštní ochrany coby kriticky ohrožený druh. Pozorování jsme tudíž ohlásili evidenci chráněných šelem. Další zprávy o námi pozorovaném vlkovi nemáme.

Připravil: PhDr. Jakub Vítovský

Typ na výlet – zdroj náhodský Swing

KOLEM HUSÍHO KRKU K VODOPÁDU

Zimní toulky údolím Janovského potoka nabízí možnost spatřit zasněžené scenérie, lesknoucí se hladiny vodních toků i trochu té ledové krásy.

Aktuální výlet nás zavede do Nového Města nad Metují. Znamé je také jako „město na skále“ nebo Český Betlém. Druhé přívěsko dostalo podle toho, že v zimě zasněžené věže kostela a zámku připomínají spolu s měšťanskými domy biblické město. Začneme na Husově náměstí u informačního centra, kde si můžeme zdarma odnést propagační materiály a optat se na vše potřebné. Navštívit můžeme také kostel Nejsvětější Trojice, který je volně přístupný a vchází se do něj skrz podloubí. Jeho výstavba probíhala mezi lety 1519–1541. Vnitřní zařízení včetně varhan pochází ze 17. století. V čele kruchty můžeme vidět nejstarší vyobrazení města (1726) s původními renesančními štíty, na něž shlíží svatá

Marie. Hlavní oltář je z roku 1677 a obraz Nejsvětější Trojice věnoval Jakub, hrabě z Leslie v roce 1691. V horní části kostela nalezneme nástropní fresky (1777) a křížovou cestu (1905) od Josefa Ladislava Šichana z Černčic. Venku obejdeme kostel po pravé straně. Dostaneme se na tzv. Zadomí. Jedná se o jednu ze čtyř uliček, které obkružují náměstí a původně měly obranný charakter. Pokud by při dobývání města někdo prorazil za pomoci kanónu hradební zeď, dělová koule by dopadla do volného prostoru a nepoškodila by domy. Naštěstí město nikdy nemuselo podobnému nebezpečí vzdorovat. Zadomí se v průběhu let dočkalo oprav a právě jeho kostelní část prošla loni kompletní revitalizací.

Pokračujeme tedy mezi domy a obrannou zdí až ke schodům. Po jejich sejití přejdeme na druhou stranu. Zde si povšimneme domu se žlutou fasádou, kterou zdobí freska Horské brány. Ta stávala v jeho sousedství. Právě zde vybírali vojáci clo od osob přijíždějících z Orlických hor a střežili bezpečí města. Naskytne se nám odsud také výhled na řeku Metuji obtékající Nové Město nad Metují ze tří stran. Po levé straně spatříme opravený historický dům s číslem 1. Právě v něm bydlel bratranec Bedřicha Smetany, který se zabýval pěstováním vína na sluncem zalitých terasách. Pokračujeme po červené turistické značce dolů. Zhruba v polovině ulice Českých bratří si povšimneme památného stromu a na protější

straně barokní kaple sv. Jana Nepomuckého. Přejdeme most a vydáme se po chodníku na pravé straně. Pozvolna stoupáme, až spatříme schody, po nichž vyjdeme nahoru. Ocitneme se u rozcestníku Nad Tábořem. Červená pokračuje vlevo, stejně jako naše kroky. Přicházíme do obce Spy a za prvním stavením se vydáme doleva.

Vcházíme do lesa. Červená turistická trasa nás vede podél Janovského potoka. Po zhruba kilometru se ocitneme u odpočívadla pod studánkou Husí krk. Studánku nalezneme ve stráni. Prověříme, zda v ní bublá nějaká voda nebo se

občerstvíme z vlastních zásob. Pokračujeme dále a cestou překračujeme dřevěné lávky, které dotvářejí romantickou atmosféru údolí. Po dalším ujitém kilometru zvolníme a budeme si hlídat levou stranu, kde se objeví relativně nenápadná cestička. Po ní se vydáme k zákravskému vodopádu. Budeme-li mít štěstí na opravdu chladné počasí, můžeme ho sledovat i v jeho ledové kráse. Jen se nesmíme příliš vyklánět, abychom se v chladné vodě pod ním také nevykoupali. Jakmile se dostatečně pokocháme lyrickou krásou vodopádu, vrátíme se zpět k cestičce. Od ní pokračujeme dále po červené až k zákravské přehradě. Zde opustíme červenou značku a vydáme se doleva.

K MALOVANÉM KOSTELÍKU

Stoupáme nahoru, až se ocitneme v obci Zákraví. Pokračujeme doleva. Projdeme okolo autobusové zastávky (směr Nové Město nad Metují), za posledním stavením po pravé ruce odbočíme doprava a po téměř zaniklé polní cestě s ovocnými stromy se vydáme k lesu. Pozvolna sestoupíme do Klopotovského údolí a po přejití Bohdašínského potoka stoupáme lesní cestou kolem oplocení až do obce Slavoňov. Zde se napojíme na modrou turistickou značku. Prohlédneme si krásný dřevěný kostelík z 16. století. Vznikl zásluhou místních

sedláků Kotlačků a jeho lidový charakter připomíná i vnitřní malovaná výzdoba.

Pokračujeme dále po modré turistické značce podél silnice až do obce Blažkov. Zde za autobusovou zastávkou odbočíme vpravo. Mírně ještě několik domů a cesta nás zavede do lesa. Po zhruba 800 metrech se ocitneme u bývalých lázní Rezek. Pamětní deska na budově připomíná léto v roce 1877, kdy se zde na společném pokoji ubytovali spisovatel Jan Neruda s Miroslavem Tyršem, zakladatelem tělovýchovné organizace Sokol. Nalezneme tu rovněž barokní kapli sv. Barbory.

Léčivý pramen vyvěrá pod oltářem a jeho hlavní proud je dnes veden mimo kapli. Ve zvonici je původní malý zvon s reliéfem sv. Jana Nepomuckého. Pokračujeme dále po modré turistické značce. Při klesání dolů si všimneme po levé straně sochy s nápisem „Člověče, miluj Boha nade všechno“. Na úpatí kopce se tyčí dub letní. Tento památný strom zdobí obrázek Panny Marie

s Ježíškem. Za mostem pokračujeme Rezeckou ulicí, až dojdeme k řece, kterou překročíme a za ní se vydáme doprava po žluté turistické značce. Mijíme starý mlýn a stoupáme po schodech. Cestou si prohlédneme majestátní opukové podlaží, jež podpirá historické centrum „města na skále“. Schody nás dovedou na náměstí Republiky. Pokračujeme doleva podél sochy sv. Jana Nepomuckého a na nejbližší odbočce uhneme doleva. Procházíme druhým Zadomím, z něhož je krásný výhled na řeku Metuji a část města zvanou Hradčany. Cesta nás vede k Městskému muzeu, kde až do konce ledna 2022 můžeme na-

vštívit výstavu betlémů a celoročně pak stálou expozici hodinek PRIM. K vidění je tu rovněž barokní lékárna, sál fenesel a přírody. Po prohlídce projdeme Hildenským atriem na Husovo náměstí, kde náš výlet začal. V nohou máme krásných 11 kilometrů. Tak hurá do některé z kaváren nebo restaurací, abychom se zahřáli i odměnili něčím lahodným.

Stopa renesance v Bohdašíně

V září 2022 jsem při zahrabávání uhynulého kotěte severně od objektu čp. 55 na pozemku parc. č. 1 narazil na fragment renesančního kachle. Fragment se nacházel přibližně 20-30 cm pod stávajícím povrchem přímo na přírodním podloží. Pro dataci kachle zhruba do poloviny 16. století svědčí goticko-renesanční dekor ze šrafovaných polí, úponků a rozet. Příznačná je i absence glazury a původně velký formát, který mohl činit přes 50 x 100 cm. Souvislost nálezů s renesanční keramickou produkcí, která našla uplatnění během popožární výstavby blízkého Nového Města za Perštejnů v l. 1527-1548, lze podpořit porovnáním bohdašínského fragmentu s téměř identickým kachlem nalezeným P. Hoffmanovou ze společnosti

Pueblo v r. 2013 při archeologickém výzkumu studny v zadní části Městského úřadu čp. 39 v perštejnském Jimramově. Jimramovský kachel řadí P. Hoffmanová do sklonku 16. stol.

V případě obou kachlů jde o ozdobné pozůstatky luxusních kamen, která v selském prostředí Bohdašína v 16. stol. musela být něčím výjimečným. Jejich použití bylo v dané době omezeno ještě téměř výlučně na feudální a měšťanské prostředí. V Bohdašíně patrně souviselo se vztahem objektu k vrchnosti. Bohdašínský objekt tereziánské čp. 1 na pozemku parc. č. 1 byl podle indikačních skic velkou dřevěnou usedlostí, která byla během 19. stol. přečíslována na stávající čp. 55, vystřídaná jinou dřevěnou usedlostí, a nakonec nahrazena dnešním objektem s kulturně nepříliš významným cihelným domem s druhotně použitými staršími prvky. Nález renesančního kachle jsem v souladu s památkovým

zákonem ohlásil Muzeu Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou.

Napsal: PhDr. Jakub Vítovský
(autor příspěvku je historik umění – medievista)

Ohlédnutí za rokem 2022

K trvalému pobytu v Bohdašíně se přihlásili:

Jiřina Martínková	Rokole
Milada a František Vránovi	Bohdašín
Petr Knoulich	Bohdašín
Anežka, Jan, Viktorie, Michala Švorcovi	Vanovka
Vanesa Marková	Bohdašín

A ještě před koncem roku se stihl narodit Honzík Hospodský, kterého vítáme mezi námi.

Z trvalého pobytu se odhlásili:

Petra Brejchová, Marek Hůlka,
Jaroslav Hladík, Ivona Hladíková
Tomáš Macák, Tereza Pechlátová,
Veronika Hánlová

Navždy jsme se rozloučili:

s paní Annou Smolovou z Rokole
s paní Miluší Křištofovou z Rokole
s panem Jaroslavem Linhartem z Bohdašína
s panem Bohuslavem Suchánkem z Bohdašína
s paní Hanou Rejtharovou z Bohdašína
s paní Marií Machovou z Bohdašína

Čest jejich památce !

Pokud již do konce roku nenastane žádná změna, vstoupí do roku 2023 Bohdašín (Bydlo, Rokole) s počtem 217 obyvatel přihlášených k trvalému pobytu, z toho ve Vanovce 28. (jen pro zajímavost: na začátku roku 2022 nás bylo 217 obyvatel a ve Vanovce 26.)

V prvním čtvrtletí příštího roku oslaví významné životní výročí naši spoluobčané:

14. ledna	paní Anežka Marková	Rokole	87 let
27. ledna	paní Elsa Krautvurmová	Bohdašín	75 let
28. února	paní Anežka Suchánková	Bohdašín	75 let
19. března	paní Jana Škodová	Bohdašín	60 let
29. března	paní Jarmila Votavová	Rokole	83 let

V minulém čísle se vyskytl tiskový šotek a paní Miladu Machatovou jsme udělali o rok mladší. Tak opravuji a přejeme ji dodatečně ke krásným 90. narozeninám.

Všem oslavencům přejeme všechno nejlepší, hlavně hodně zdraví a spokojenosti.

zpracovala: Jana Petřů

**Přejeme všem občanům Bohdašína, Rokole, Vanovky i Bydla krásné Vánoce,
hodně štěstí, pohody a hlavně zdraví v roce 2023.**

Redakce

Toto číslo bylo vydáno 30. 12. 2022 v počtu 100 ks.